

รายงานการวิจัย

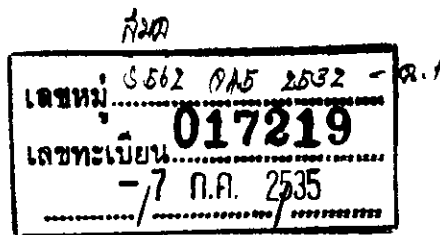
เรื่อง

ระบบการทำฟาร์ม อ้าเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

ระบบ : ข้าว-ยางพารา-ไม้ผล
บ้านคลองแก้ว หมู่ที่ 7 ตำบลเขาพระ
อ้าเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา

โดย

นายจรรวย เพชรรัตน์
นางรัตนา ต้นสกุล

ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
พฤศจิกายน 2532

บทคัดย่อ

การศึกษาระบบการทำฟาร์ม หรือระบบการทำกรเกษตรของเกษตรกรได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรมากที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะในการศึกษานั้น คณะผู้ศึกษาได้เรียนรู้ระบบการทำกรเกษตรของเกษตรกรที่ดำเนินการอยู่ในขณะนั้น ได้เรียนรู้ปัญหาและข้อจำกัดของการทำกรเกษตรของเกษตรกร เพื่อที่จะได้ร่วมค้นหาทางแก้ไขปัญหากับเกษตรกร เสริมความรู้ในการใช้วิทยาการแผนใหม่ เข้าไปในขบวนการผลิตตามความต้องการของเกษตรกรและตามความเป็นไปได้ทางการ การ บ้านคลองแก้ว หมู่ที่ 7 ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวอย่างของการศึกษาระบบการทำนาปี สวนยางพาราและสวนไม้ผล ด้วยความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับพืชทั้ง 3 ชนิดข้างต้น ประกอบกับการเป็นหมู่บ้านของคนไทยมุสลิมที่มีสภาพ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากหมู่บ้านหรือชุมชนของชาวไทยพุทธ โดยทั่ว ๆ ไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ก็เพื่อจะศึกษาสภาพทั่วไปของการทำกรเกษตรของเกษตรกรบ้านคลองแก้ว รวมทั้งการวิเคราะห์ระบบการทำกรเกษตรกรในระบบการทำสวนยางพารา สวนไม้ผลและการทำนาปี ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นจะวิเคราะห์ผลตอบแทนของการทำกรเกษตรในแต่ละระบบย่อย อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเกษตรในท้องที่ให้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ ใช้เป็นกรอบในการพัฒนาต่อไป

ในการศึกษาคั้งนี้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ เป็นหัวหน้าครอบครัวจำนวน 99 ราย จากจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งสิ้น 102 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามแทนที่ได้กำหนดไว้แล้ว และในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์การทำกรเกษตรและผลตอบแทนของเกษตรกรจาก 3 กลุ่มอาชีพ คือเกษตรกรผู้ทำนา เกษตรกรผู้ทำสวนยาง และเกษตรกรผู้ทำสวนไม้ผล โดยในแต่ละกลุ่มอาชีพจะพิจารณาจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อยที่ทำอาชีพนั้น ๆ อย่างเดียว กลุ่มย่อยที่ทำ 2 กลุ่มอาชีพ และกลุ่มย่อยที่ทำ 3 กลุ่มอาชีพ เพื่อจะได้ทราบว่าในกลุ่มอาชีพเดียวกันนั้น แต่ละกลุ่มย่อยจะมีระบบการทำกรเกษตรและผลตอบแทนที่แตกต่างกัน

ในการวิเคราะห์ระบบการทำกรเกษตรของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ทำนาอย่างเดียวย่อมมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 3,912.50 บาทต่อปี เกษตรกรผู้ทำสวนยางพาราอย่างเดียวย่อมมีรายได้ครัวเรือนละ 10,641.54 บาทต่อปี เกษตรกรทำสวนไม้ผลอย่างเดียวย่อมมีรายได้ครัวเรือนละ 15,187.50 บาทต่อปี เกษตรกรผู้ทำนาควบคู่กับการทำสวนยางพาราจะมีรายได้ครัวเรือนละ 9,547.22 บาทต่อปี เกษตรกรผู้ทำนาสกับสวนไม้ผลจะมีรายได้ครัวเรือนละ 7,800 บาทต่อปี และเกษตรกรผู้ทำนาควบคู่กับการทำสวนยางพาราและสวนไม้ผลจะมีรายได้ครัวเรือนละ

15,457.86 บาทต่อปี แต่สัดส่วนของรายได้ของเกษตรกรจากการทำนาจะอยู่ระหว่างร้อยละ 0-4.2 ของรายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้นการทำนาจะมีความสำคัญในเชิงของการผลิตเพื่อการบริโภค (Staple Food) ส่วนการทำสวนยางพาราและสวนไม้ผลนั้นจะเป็นกิจกรรมการผลิตเพื่อการขาย (Cash Crops)

ข้อเสนอแนะสำหรับระบบการทำกรเกษตรของเกษตรกรบ้านคลองแก้ว คือการทำกรศึกษาและทดลองเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรกรเกษตร การศึกษากรจัดตั้งองค์กรของเกษตรกรในการพัฒนากรผลิต การขาย การเก็บรักษาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการขายอมรับเทคโนโลยีแผนใหม่ในการเกษตร การศึกษาเพื่อการวางแผนการใช้ที่ดินในการทำกรเกษตรที่เหมาะสมและการทดลองปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม เป็นต้น

Abstract

Farming system study is widely accepted as one of the most appropriate method in agricultural extension planning and agricultural development which can serve the real needs of the farmers. In such study the current agricultural systems, problems and constraints have been studied and identified in order to solve the problems of the farmers. Technology has been introduced in a agricultural production process according to the needs of the farmers and their potential. Ban Khlong Kao, Moo 7, Khao Pra Sub-District, Ratapume District has been selected for the system of rice-rubber-fruit crop due to locational and climatic advantage. Moreover, most of the people in the area are Muslim so that they tend to have different culture and custom from the Thai Buddhist.

The objectives of this research is to study the general agricultural system at Ban Khlong Kao and analysis the rice-rubber-fruit crop system. In the analysis the returns from each sub-system have been analysed. These will provide the agricultural development recommendations for various government agencies as a development framework.

In this study data have been obtained by interviewing 99 household leaders from 102 households. The questionnaires have been used during interview. An agricultural system and the returns from rice, rubber plantation and fruit plantation farmers have been analysed. In each group, the farmers are classified into 3 sub-groups. First is the farmers who works on only one activity. Second is the farmers who work on two activities. Finally is the farmers who work on three activities. These are classified in order to see whether the farmers with the same activity in each Sub-group have different agricultural systems and the returns or not.

The result indicates that the farmers who grow only rice obtain the lowest income which amounts to 3,912.50 baht per household per year while the farmers who plant only rubber and only fruit crops get 10,641.54 and 15,487.5 baht per household per year respectively. The farmers who grow both rice and rubber obtain 9,547.22 baht per household per year whereas the farmers who grow both rice and fruit-crop obtain only 7,800 baht per year the highest income is received by the farmers who undertake the above three activities which equals to 15,457.86 baht per household per year. But the portion of the farmer's income which obtained by the morely rice-growing farmer is 0-4.2 percent of the income recieved per household per year. Therefore, rice production is mainly for consumption (Staple Food) while rubber and fruit crop production are for sale (Cash Crops).

To improve the agricultural system at Ban Khlong Kao it is recommended that fruther researches need to be pursued, Those should be on agricultural resources, the establishment of farmer organizations for improving production, the conservetion of natural resources, land use planning for agriculture, the socio-economic effects on acceptance of technology, and the suitable crop and livestock production.